

{artsexylightbox}

..."Ако замислите повучену једну црту од Краљева Трстенику, другу од Трстеника Јанковој Клисури, од ову трећу Јарињу или месту, где се Ибар наше земље дотиче, а од Јариња спустите четврту низ Ибар до утоке његове у Мораву, имаћете неправилан четвороугао, која обухвата места, с којим желим да вас ближе упознам , Копаоник и његово подгорје."

Јосиф Панчић

"Из природе"(списи), Српска књижевна задруга 1893.год.

Природне одлике

Копаоник, највећа планина Централне Србије пружа се разгранатим гребеном у дужини од 82 км, правцем од побрђа изнад Косовске Митровице, на северозапад преко низа врхова виших од 1600 м, до највишег дела масива тзв. Равног Копаоника са врховима: Гобеља (1934 м), Караман Вучак (1936 м), Суво Рудиште (1976 м) и Панчићев врх (2017

м). Северна граница масива одвојена је од масива планине Жељин Јошаничком реком и Козничком реком. Са западне стране дуж целог гребена Копаоника дубоко је усечена долина реке Ибар. Источна страна омеђена долином реке Расине и Топлице.

Обриси рељефа Високог Копаоника створени су кроз геолошко време од преко 70 милиона година када су старије седиментне стене захваћене снажним тектонским покретима и испробијане вулканском активношћу са утискивањем и изливањем магматских стенских комплекса. Због тога Копаоник карактерише разноврсна геолошка грађа са стенама различитог настанка и старости (гранити, серпентинити, шкриљци, мермери, андезити, кречњаци). Каснији процеси ерозије и спирање кроз протекле миленијуме створили су данашње облике рељефа Копаоника.

Јужни положај масива, заравњеност и отвореност терена спречава дуготрајно задржавање облачности над планином .Хладни и тежи ваздух креће се околним долинама и котлинама тако да зимске температуре нису много ниске. Копаоник има субалпску климу. Средња годишња температура Равног Копаоника је 3,7 степени целзијевих. Снегови падају крајем новембра и трју до месеца маја, просечно 159 дана годишње. Падавине су у просеку веће од 1000 мм годишње.

Рудна богатства подарила су име Копаонику, где се одвајкада копала руда. Вулканска активност и пробоји врелих минералних растопа изазвали су промене на околним старијим стенама услед високих температура и снажних притисака. Тако је настала " Копаоничка рудна област " са великим бројем рудника од најстаријих времена. Поред већ познатих руда метала гвожђа,олова и цинка, у недрима Копаоника има и ретких метала сребра и злата и ретких минерала: волastonита, флуорита, азбеста и других.

Термоминерални извори – бање јављају се у ширем и непосредном подгорју Копаоника. Поред познатих леčiliшта Врњачке Бање, Матарушке Бање, Сијаринске Бање у подручју Копаоника налазе се извори Јошаничке Бање (температура 78 степени целзијевих), Луковска Бања (температура 36 – 56 степени целзијевих) и Куршумлијска Бања (температура 38 – 57 степени целзијевих).

Поред термалних вода на Копаонику се налазе хладне лако минерализоване воде. То су пре свега благо радиоактивни извори Крчмар воде и Марине воде на висинама од 1700 – 1950 м .

Живи свет – флора и фауна

Копаоник и његово подручје налазе се на граници значајних Балканских провинција, Илирске (западне и вјажније) и Мезисјке (источне и сувље) са знатним утицајем јужних, медитеранских и субмедитеранских области и северних панонских предела. Погодна брдска и планинска клима са значајним количинама воденог талога и снежног покривача омогућавају довољно дуго трајање периода вегетације и стварање велике количине биомасе. Разноврсна геолошка подлога (гранита, метаморфна, кречњачка и серпентинска) омогућава задржавање влажности и довољних резерви воде за живот биљака за живот биљака и других организама. Дебео снажни покривач током сурових зими штити трајне и осетљиве делове биљака, животиње и друге организме од ниских температура и мразева.

Геоморфолошке и орографске одлике омогућавају формирање најразличитијих станишта биљног и животињског света у односу на надморску висину, изложеност, нагибе терена, подлугу и друго.

[Боран Милошевић, Училишта у Копоникском крају, Копоник, Београд, 2005.](#)